

สิทธิเสรีภาพของนักโทษเด็ดขาด
ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พ.ศ. 2540

นายทวีศักดิ์ รอดโรคา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานิติศาสตร์ ภาควิชานิติศาสตร์
คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2543
ISBN 974 -13 -1095 -1
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE RIGHTS OF CONVICTED PRISONERS
UNDER THE CONSTITUTION OF THE KINGDOM OF THAILAND
B.E. 2540

MR. TWEESAK RODROKA

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Laws in Laws

Department of Law

Faculty of Law

Chulalongkorn University

Academic Year 2000

ISBN 974 -13 - 1095 -1

หัวข้อวิทยานิพนธ์

สิทธิเสรีภาพของนักโทษเด็ดขาด ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร
ไทย พ.ศ. 2540

โดย

นายทวีศักดิ์ รอดโรคา

ภาควิชา

นิติศาสตร์

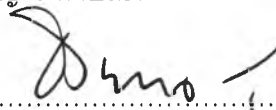
อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ สุดาศิริ วศวงศ์

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

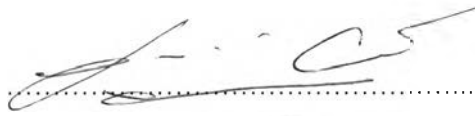
อาจารย์ อิทธิพล ศรีเสาวลักษณ์

คณะกรรมการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

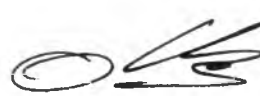

..... คณบดีคณะนิติศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ธงทอง จันทรางศุ)

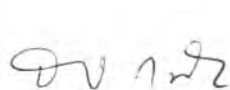
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร. บวรศักดิ์ อุวรรณโณ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ สุดาศิริ วศวงศ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(อาจารย์ อิทธิพล ศรีเสาวลักษณ์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ วีระพงษ์ บุญโญภาส)

..... กรรมการ
(อาจารย์ นันทิ จิตสว่าง)

นายทวีศักดิ์ รอดโรคา : สิทธิเสรีภาพของนักโทษเด็ดขาด ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540. (THE RIGHTS OF CONVICTED PRISONERS UNDER THE CONSTITUTION OF THE KINGDOM OF THAILAND B.E. 2540) อ. ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ สุดาศิริ วดวงศ์, อ.ที่ปรึกษาร่วม : อาจารย์อิทธิพล ศรีเสาวลักษณ์ 186 หน้า, ISBN 974-13-1095-1.

วิทยานิพนธ์ เรื่อง "สิทธิเสรีภาพของนักโทษเด็ดขาด ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540" มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาถึงสิทธิเสรีภาพของนักโทษเด็ดขาดตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ว่ามีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางใด โดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบกับบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2479 กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หลักมาตรฐานขั้นต่ำสำหรับปฏิบัติต่อผู้ต้องขังขององค์การสหประชาชาติ ซึ่งใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติต่อนักโทษของกรมราชทัณฑ์

ผลการศึกษาวิจัยพบว่า สิทธิเสรีภาพของบุคคลตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมโดยมีบทบัญญัติให้การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องขังเพิ่มมากขึ้น แต่บทบัญญัติตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2479 กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ของกรมราชทัณฑ์บางส่วนยังคงมีบทบัญญัติเช่นเดิม เช่น การขังเดี่ยว การขังห้องมืดและโทษเขียน ต่างๆเหล่านี้ ซึ่งถือว่าไม่สอดคล้องกับหลักการขั้นพื้นฐานในเรื่องศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ในฐานะที่นักโทษนั้นถือเป็นพลเมืองของประเทศที่ควรได้รับการปฏิบัติจากรัฐหรือเจ้าพนักงานเรือนจำ โดยความเคารพ และมีมนุษยธรรม อย่างที่มนุษย์พึงปฏิบัติต่อกัน

ดังนั้นผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะให้มีการแก้ไขพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2479 โดยเพิ่มเติมเรื่องศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ไว้ในบททั่วไป และให้ยกเลิกโทษ การขังเดี่ยว การขังห้องมืดและโทษเขียน เพื่อผลในการปฏิบัติที่จะบรรลุถึงเป้าหมายของกรมราชทัณฑ์ในการแก้ไขฟื้นฟูนักโทษให้กลับตนเป็นคนดี อันจะสอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและหลักการสากล ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่สังคมและประเทศ ตลอดจนการยอมรับของนานาประเทศสืบต่อไป

ภาควิชา นิติศาสตร์
สาขาวิชา นิติศาสตร์
ปีการศึกษา 2543

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

40860783 : MAJOR LAW

KEY WORD: RIGHTS / CONVICTED / PRISONERS / CONSTITUTION / CONSTITUTION OF THE KINGDOM OF THAILAND B.E. 2540.

TWEESAK RODROKA : THE RIGHTS OF CONVICTED PRISONERS UNDER THE CONSTITUTION OF THE KINGDOM OF THAILAND B.E. 2540, THESIS ADVISOR : PROF.SUDASIRI WASAWONG ,THESIS COADVISOR:LECT. EATHIPOL SRISAWALUCK, 186 pp. ISBN 974-13-1095-1.

The purpose of the thesis on "The Rights of Convicted Prisoners under the Constitution of the Kingdom of Thailand is to study the trends of the convicted prisoners' rights provided by the Constitution of the Kingdom of Thailand, the Correction Act B.E.2479 and any other statutes provided the minimum standard of the protection of the prisoners provided by the officers under the instruction of the United Nation as a Guideline of the Department of Correction of Thailand.

Therefore, the result getting from study presents the alternation of the official workshops provide more protection to the prisoners but the legal text providing the prisoners' rights still unchanged, eg. Restrict the prisoner in a single cell or a dark cell and any other severe punishments through the prisoners' bodies. This implies the contrast of the fundamental rights and human dignity as the citizen of the country.

According to this, the Correction Act B.E.2479 should be improved by adding more provision about the human dignity in the preamble and give up the single cell, the dark cell and any other severe punishment. The policies above will support the objective of the correction department in the issue of prisoners rehabilitation under the provision of the world's standard constitutional rights and give more advantages to the world in global.

Department Law
Field of study Law
Academic year 2000

Student's signature.....
Advisor's signature.....
Co-advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาวิจัยเรื่อง"สิทธิเสรีภาพของนักโทษเด็ดขาด ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540"นี้ ผู้ศึกษามีความตระหนักอยู่เสมอว่าจะต้องมีความมุ่งมั่นและความเพียรพยายาม เอาใจใส่ในการค้นคว้าหาความรู้เพื่อนำมาใช้ในการเขียนวิจัย ให้บรรลุตามเป้าหมายในการศึกษาเพื่อความสำเร็จ ณ สถาบันอันทรงเกียรตินี้ ซึ่งผู้ศึกษาต้องขอแสดงความกตัญญูตเวทิตา โดยขอน้อมระลึกถึงพระคุณแห่งความเมตตาของคณาจารย์ทุกท่าน ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาให้แก่ผู้ศึกษาจนสามารถเขียนงานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงลง ในลำดับขั้นแรกนั้น ผู้ศึกษาต้องขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อและคุณแม่ ที่ให้กำลังใจและกำลังใจเพื่อใช้ในการศึกษาตลอดมาในการเขียนวิทยานิพนธ์ ศาสตราจารย์ ดร.บวรศักดิ์ อุวรรณโณ เลขาธิการสถาบันพระปกเกล้าที่ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่ารับเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ อีกทั้งคำชี้แนะที่เป็นประโยชน์ในการเขียนวิจัยเรื่องนี้ตลอดมา ศาสตราจารย์ ดร. วิษณุ เครืองาม ที่ได้สละเวลาช่วยตรวจร่างสารบัญ และแนะนำตำราที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ในการเขียนวิจัย ที่จะขาดเสียมิได้คือ รองศาสตราจารย์ สุดาศิริ วศวงค์ ที่กรุณารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ให้คำแนะนำในการเขียนและเรียบเรียง ในการแก้ไขปรับปรุงเล่มเป็นอย่างดี อาจารย์อิทธิพล ศรีเสาวลักษณ์ ที่กรุณารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมและให้ข้อแนะนำที่เป็นประโยชน์ รองศาสตราจารย์วิระพงษ์ บุญโญภาส ที่รับเป็นกรรมการอีกทั้งให้ความเมตตาในการศึกษาแก่ผู้ศึกษาเสมอมา อาจารย์นันทิ จิตสว่าง รองอธิบดีฝ่ายวิชาการ กรมราชทัณฑ์ ที่กรุณารับเป็นกรรมการ แนะนำเอกสาร ตำราต่างประเทศ และตรวจบทความย่อ ตลอดทั้งคุณพรณิภา วรคุณภรณ์ ที่ให้กำลังใจแก่ผู้เขียน และอยู่เคียงบ่าเคียงไหล่เสมอมา แม้ว่าจะประสบอุบัติเหตุอย่างแรง รวมทั้งคณาจารย์และเจ้าหน้าที่ทุกท่านของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่มีได้กล่าวถึง

ท้ายที่สุด ผู้ศึกษาขอน้อมรำลึกถึงพระคุณขององค์สมเด็จพระปิตุลาธิราช ที่ใต้พระราชทานระบบการศึกษาแก่ประเทศไทย อันมีผลสืบเนื่องมายังผู้ศึกษาและชาวไทยทุกคนได้มีความรู้ในทางวิชาการที่ก้าวหน้า และนำมาใช้เพื่อการพัฒนาสังคมและประเทศไทย จนพัฒนาก้าวหน้ามาจนถึงปัจจุบัน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช-ฉ
สารบัญตาราง.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
1.3 สมมติฐานการวิจัย.....	6
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	6
1.5 วิธีการวิจัย.....	6
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	7
บทที่ 2 แนวความคิดและวิวัฒนาการของสิทธิเสรีภาพ.....	8
2.1 แนวความคิดเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพ.....	8
2.1.1 ความหมายของสิทธิเสรีภาพและประเภทของนักโทษเด็ดขาด.....	10
2.1.2 แนวความคิดเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพของบุคคล.....	13
2.1.3 แนวความคิดเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพของนักโทษเด็ดขาด.....	15
2.1.4 แนวความคิดเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพของนักโทษในประเทศสหรัฐอเมริกา.....	17
2.2 ประวัติความเป็นมาเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพของนักโทษเด็ดขาด.....	19
2.2.1 วิวัฒนาการสิทธิเสรีภาพของนักโทษในต่างประเทศ.....	21
2.2.2 วิวัฒนาการสิทธิเสรีภาพของนักโทษในประเทศไทย.....	25
2.2.3 มาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษขององค์การสหประชาชาติ.....	31
2.2.4 มาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษในประเทศไทย.....	38
บทที่ 3 สิทธิเสรีภาพของบุคคลและสถานะของนักโทษเด็ดขาดก่อนการประกาศใช้	
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540.....	38
3.1 การรับรองและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคล.....	38
3.1.1 สิทธิเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย.....	42
3.1.2 สิทธิเสรีภาพในทางสติปัญญาและความเชื่อ.....	45

	หน้า
3.1.3 สิทธิเสรีภาพในทางการเมือง.....	47
3.1.4 สิทธิเสรีภาพในทางสังคม.....	50
3.1.5 สิทธิเสรีภาพในทางเศรษฐกิจ.....	51
3.2 การรับรองและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของนักโทษเด็ดขาด.....	53
3.2.1 สิทธิเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย.....	56
3.2.2 สิทธิเสรีภาพในทางสติปัญญาและความเชื่อ.....	61
3.2.3 สิทธิเสรีภาพในทางการเมือง.....	65
3.2.4 สิทธิเสรีภาพในทางสังคม.....	67
3.2.5 สิทธิเสรีภาพในทางเศรษฐกิจ.....	75
3.3 ขอบเขตและข้อจำกัดสิทธิเสรีภาพของบุคคล.....	77
3.4 การจำกัดสิทธิเสรีภาพของนักโทษเด็ดขาดตามกฎหมาย.....	81
3.5 แนวทางในการปฏิบัติต่อนักโทษเด็ดขาด.....	85
บทที่ 4 สิทธิเสรีภาพของนักโทษเด็ดขาดตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.	
2540.....	100
4.1 สิทธิเสรีภาพของนักโทษเด็ดขาด.....	101
4.1.1 สิทธิเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย.....	104
4.1.2 สิทธิเสรีภาพในทางสติปัญญาและความเชื่อ.....	112
4.1.3 สิทธิเสรีภาพในทางการเมือง.....	118
4.1.4 สิทธิเสรีภาพในทางสังคม.....	121
4.1.5 สิทธิเสรีภาพในทางเศรษฐกิจ.....	129
4.2 ขอบเขตและข้อจำกัดสิทธิเสรีภาพของนักโทษเด็ดขาด.....	129
4.3 แนวทางในการปฏิบัติต่อนักโทษเด็ดขาดตามกฎหมาย.....	132
4.4 ภารกิจของรัฐในการทำให้สิทธิเสรีภาพเกิดขึ้นจริงในทางปฏิบัติ.....	138
4.5 วิเคราะห์เปรียบเทียบสิทธิเสรีภาพของนักโทษเด็ดขาดตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540.....	143
บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	147
5.1 บทสรุป.....	147
5.2 ข้อเสนอแนะ.....	152

สารบัญ (ต่อ)

ณ

หน้า

รายการอ้างอิง.....	157
ภาคผนวก.....	162
ประวัติผู้ศึกษาวิจัย.....	183

สารบัญตาราง

ญ

ตาราง	หน้า
ตารางที่ 1 สถิติผู้ต้องราชทัณฑ์แยกตามประเภท.....	39
ตารางที่ 2 สถิติผู้ต้องขังทั่วประเทศแยกตามประเภท.....	40
ตารางที่ 3 สถิติผู้ต้องราชทัณฑ์ทั่วประเทศแยกตามประเภทเรือนจำและทัณฑสถาน.....	41